

PRITARTA

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro
2022 m. įsakymu Nr.

RAŠTAS DĖL VALSTYBĖS SIEKIAMŲ TIKSLŲ IR KELIAMŲ LŪKESČIŲ VALSTYBĖS ĮMONEI LIETUVOS ORO UOSTAMS

I. Tikslas

Šiuo raštu dėl valstybės siekiamų tikslų ir keliamų lūkesčių (toliau – Raštas) pateikiami Susisiekimo ministerijos lūkesčiai dėl valstybės įmonės Lietuvos oro uostų (toliau – Įmonė) veiklos kryptių, Įmonei keliamų tikslų ir veiklos principų.

Raštas yra skirtas nustatyti trumpojo ir vidutinio laikotarpio valstybės lūkesčius bei ilgojo laikotarpio Įmonės vystymosi lūkesčių gaires, įvardyti Įmonės pagrindines ir kitas veiklas, esminius veiklos vertinimo rodiklius, informacijos teikimo Susisiekimo ministerijai principus bei užtikrinti efektyvų bendradarbiavimą tarp Įmonės ir Susisiekimo ministerijos.

Rašto pagrindu turi būti rengiamas ir (ar) peržiūrimas Įmonės strateginis veiklos planas, taip pat nustatomi finansiniai ir nefinansiniai trumpalaikiai bei ilgalaikiai tikslai, atsižvelgiant į valstybės politiką susisiekimo srityje formuojančių teisės aktų, taip pat Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių valstybės valdomų įmonių veiklą, nuostatas.

Raštu Susisiekimo ministerija nesiekia apriboti ar išplėsti Įmonės ar jos valdymo organų teisių ar pareigų. Įmonė ir jos valdymo organai visų pirma privalo vadovautis galiojančiais teisės aktais, Įmonės įstatais ir kitais Įmonės savininko priimtais sprendimais, gerąja įmonių valdymo praktika ir prisiimti atsakomybę už priimamus sprendimus. Įgyvendindami Raštu išsakytus Susisiekimo ministerijos lūkesčius Įmonės valdymo organai privalo vadovautis protingumo, skaidrumo, efektyvumo ir racionalaus turto valdymo principais.

II. Įmonės paskirtis ir veiklos tikslai

Įmonės paskirtis – valdyti trijų tarptautinių oro uostų – Vilniaus, Kauno ir Palangos infrastruktūrą, koordinuoti šių oro uostų komercinę veiklą, siūlyti platų paslaugų spektrą užtikrinant aukštą paslaugų kokybę keleiviams bei partneriams, užtikrinti, kad sukurtas oro uostų tinklas suteiktų galimybę diversifikuoti veiklą, kad kiekvienas oro uostas teiktų prioritetą svarbiausioms veiklos sritims ir kad visas tinklas koordinuotai papildytų Lietuvos susisiekimo sistemą.

Įmonės veiklos tikslai yra šie:

1. Didinti pasiekiamumą, plečiant Lietuvos ekonomikai svarbių kryptių tinklą ir paslaugų įvairovę.
2. Kurti patrauklią aplinką verslui ir siekti pritraukti į oro uostus naujas investicijas.
3. Vystyti saugią ir tvarią oro uostų infrastruktūrą ir efektyviai ją valdyti.

Susisiekimo ministerija tikisi, jog Įmonės veikla bus vystoma Rašte nurodytomis kryptimis, o keliami lūkesčiai taps Įmonės strateginio veiklos plano dalimi su jų įgyvendinimą numatančiais siektiniais rodikliais ir reikšmėmis.

III. Nefinansiniai lūkesčiai

Didesnis Lietuvos pasiekiamumas oro transportu. Įmonė privalo pagal savo kompetenciją prisidėti prie susisiekimo oro transportu gerinimo, pažangą lyginti su kaimyninėse šalyse esančia pasiekiamumo oro transportu situacija. Vienas pagrindinių Įmonei keliamų tikslų – bendradarbiaujant su Susisiekimo ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija ir kitomis

suinteresuotomis šalimis nuolat ieškoti sprendimų dėl patrauklių maršrutų su pagrindiniais verslo, atvykstamojo turizmo ir kitais traukos centrais kiekiu didinimo. Įmonė turi aktyviai dalyvauti, kad Susisiekimo ministerijai koordinuojant iki 2022 m. III ketvirčio pabaigos būtų parengtas ir patvirtintas skrydžių strateginėmis kryptimis vykdymo verslo planas, siekiant užtikrinti tvarų susisiekimą oru su Lietuvos ekonomikos plėtrai svarbiomis tikslinėmis rinkomis. Parengus ir patvirtinus skrydžių strateginėmis kryptimis vykdymo verslo planą, tikimasi, kad Įmonė, remdamasi verslo plano nuostatomis, įgyvendins skrydžių skatinimo modelį. Iki 2024 m. III ketvirčio Įmonė turi padidinti skrydžių kryptių iš Lietuvos oro uostų skaičių ne mažiau kaip iki 110, pagrindinį dėmesį skirti skrydžių į verslui ir atvykstamajam turizmui prioritetines rinkas plėtrai.

Konkurencingesnė investicinė aplinka. Aviacijos srities vystymasis tiesiogiai priklausomas nuo prieigos prie infrastruktūros ir jos kokybės, tad vystydama infrastruktūrą Įmonė privalo atsižvelgti į bendrą pridėtinę vertę valstybei. Įmonė gali vykdyti investicijas ir patirti išlaidų, kurios neatitinka komercinės gražos reikalavimų, jei šios investicijos sukuria teigiamą ilgalaikę pridėtinę vertę valstybės mastu. Įmonė turėtų aktyviai vystyti ir skatinti orlaivių remonto ir priežiūros paslaugas (angl. Maintenance, Repair and Overhaul, toliau – MRO) ir kitas veiklas, kurios leidžia sukurti daug gerai apmokamų aukštos pridėtinės vertės darbo vietų. Atsižvelgdama į krovinių tiekimo ir logistikos sektoriaus augimo tendencijas, Įmonė turėtų aktyviai siekti krovinių gabenimo oro transportu ir su tuo susijusių veiklų pritraukimo.

Oro uostų infrastruktūros planavimas ir plėtra. Įmonės valdomi oro uostai turi užtikrinti oro uosto pajėgumus ir reikiamą saugą, tinkamus aptarnauti nuolat augančius keleivių ir krovinių srautus. Visa oro uostų plėtra turi būti suderinta su valstybės nacionalinio saugumo interesais.

Siekdama padidinti keleivių terminalų pajėgumus iki 9 mln. keleivių per metus ir užtikrinti skrydžių saugą, Įmonė vykdys oro uostų infrastruktūros plėtrą. Toliau pateikiami konkretūs infrastruktūros plėtros tikslai Vilniaus ir Kauno oro uostams:

Vilniaus oro uostas: iki 2024 m. pabaigos pastatyti naują Vilniaus oro uosto atvykimo–išvykimo terminalą, siekiant padidinti bendrą oro uosto metinį keleivių projektinį pralaidumą nuo 3,5 mln. iki 7,5 mln. keleivių. Glaudžiai bendradarbiaujant su AB „Lietuvos geležinkeliai“, VĮ Lietuvos automobilių kelių direkcija sukurti ir įgyvendinti Vilniaus oro uosto integracijos su europine geležinkelio vėže „Rail Baltica“ ir geležinkelio stotimi sprendinius, sudarant galimybę keleiviams maksimaliai patogiai pasiekti atvykimo–išvykimo terminalą. Iki 2022 metų pabaigos parengti ir Susisiekimo ministerijai pristatyti ilgalaikę Vilniaus oro uosto plėtros viziją, įvertinant teritorijos sutvarkymo, naujos oro uosto infrastruktūros sukūrimo / rekonstravimo poreikį.

Kauno oro uostas: iki 2025 m. pabaigos rekonstruoti Kauno oro uosto atvykimo–išvykimo terminalą, siekiant padidinti bendrą oro uosto metinį keleivių projektinį pralaidumą nuo 0,8 mln. iki 2 mln. keleivių. Iki 2022 m. pabaigos parengti ir Susisiekimo ministerijai pristatyti veiksmų planą dėl Kauno oro uosto tolesnės plėtros, siekiant sukurti didžiausią MRO Šiaurės Europos ir Baltijos šalių regione, orlaivių surinkimo / išrinkimo bei krovinių vežimo oro transportu centrą / klasterį. Vykdam oro uosto terminalo plėtrą oro uosto pietrytinėje dalyje ir integruojant terminalą su „Rail Baltica“ vėže bei geležinkelio stotimi, turi būti sudaryta galimybė keleiviams maksimaliai patogiai pasiekti atvykimo–išvykimo terminalą, taip pat glaudžiai bendradarbiaujama su Susisiekimo ministerija, AB „Lietuvos geležinkeliai“, VĮ Lietuvos automobilių kelių direkcija, Kauno rajono savivaldybe ir kitomis suinteresuotomis šalimis.

Klientų aptarnavimo kokybė. Įmonė turi didinti klientams teikiamų paslaugų vertę, plėsti paslaugas, gerinti aptarnavimo kokybę ir didinti klientų pasitenkinimą paslaugomis. Įmonė turi užtikrinti, kad oro uostų infrastruktūra, įskaitant ir oro uostų naudotojų infrastruktūrą, būtų pritaikyta ir draugiška individualių poreikių turintiems žmonėms, taikomi individualių poreikių asmenų pagalbos kokybės standartai, rengiami atitinkami personalo mokymai. Įmonė turi užtikrinti 2021 m. birželio 1 d. Memorandumo dėl transporto priemonių ir transporto fizinės ir informacinės infrastruktūros pritaikymo individualių poreikių turintiems žmonėms nuostatų nuoseklų įgyvendinimą.

Neaviacinių paslaugų plėtra. Įmonė turi plėtoti neaviacines paslaugas, gerinti jų kokybę, plėsti neaviacinės veiklos apimtį, inicijuoti ir vykdyti komercinio nekilnojamojo turto vystymo projektus ir taip siekti didesnės veiklos diversifikacijos.

Socialinė atsakomybė ir darbuotojų įsitraukimas. Įmonė privalo vykdyti savo veiklą pagal aukščiausius skaidrumo, valdysenos, etikos ir socialinės atsakomybės standartus, taikyti modernius personalo įsitraukimo vertinimo metodus ir siekti darbuotojų įsitraukimo augimo. Įmonėje turi būti palaikoma vertybėmis grįsta organizacinė kultūra, sudaromos sąlygos profesiniam augimui. Įmonė turi diegti ir vystyti darbuotojų vertybių, kompetencijų pakeičiamumo, motyvacijos sistemas, užtikrinti darbuotojams sąžiningą ir rinkos sąlygas atitinkantį darbo užmokestį ir darbo aplinką, sudaryti sąlygas dirbti individualių poreikių turintiems žmonėms. Susisiekimo ministerija tikisi, kad įmonės valdyba ir vadovybė vykdys nuolatinį ir konstruktyvų dialogą su darbuotojų atstovais.

Susisiekimo ministerija tikisi, kad valstybėje kilus ekstremaliosioms situacijoms ar kitoms nenumatytoms aplinkybėms, darančioms reikšmingą poveikį visuomenės gerovei ir saugumui, Įmonė bus socialiai atsakinga ir ieškos galimybių prisidėti prie valstybės veiksmų kovojant su šių situacijų ir aplinkybių padariniais.

Inovacijos, skaitmeninimas, darnumas. Įmonė turi teikti prioritetus inovatyviems technologiniams sprendimams vystyti, prisidėti prie Lietuvos susisiekimo srities inovacijų skatinimo, įskaitant paklausos inovacijoms kūrimą, ir užtikrinti, kad diegiamos naujos technologijos ir modernūs darbo metodai atitiks inovacijų vystymo, skaitmeninimo ir žalumo prioritetus, pagerins tiesioginės veiklos efektyvumą, operatyvumą, bus sukuriama pridėtinė vertė keleiviams, Įmonės klientams ir pačiai Įmonei.

Įmonė taip pat turi prisidėti prie transporto sukeltos aplinkos taršos mažinimo ir, įsigydama (nuomodama) tarnybinius automobilius ir kitą Įmonės veikloje naudojamą transportą, prioritetą turi teikti netaršioms (pvz.: alternatyviu kuru varomoms), inovatyvioms transporto priemonėms.

Įmonė savo veikloje turėtų vadovautis gerąja tvaraus ir subalansuoto vystymosi praktika, laikytis įstatymų, tarptautinių normų ir etikos standartų. Įmonės strategijoje turėtų būti integruoti Jungtinių Tautų darnaus vystymosi principai aplinkosauginiu, socialiniu, vartotojų ir žmogaus teisių apsaugos aspektais. Įmonė turi užtikrinti, kad šie principai būtų įgyvendinami kartu su oro uosto naudotojais ir jame veiklą vykdančiomis įmonėmis. Įmonė informaciją apie taikomas darnumo iniciatyvas turi tinkamai atskleisti metinėje veiklos ataskaitoje ir skelbti interneto svetainėje.

Skaidrumas ir rizikos valdymas. Įmonėje turi būti įdiegtos tokios atsparumo korupcijai priemonės ir procesai, kurie užtikrintų, kad Įmonės veikla būtų vykdoma skaidriai ir sąžiningai, o viešieji pirkimai būtų vykdomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo ir kitų norminių teisės aktų nuostatomis. Įmonėje turi būti įdiegta efektyviai veikianti rizikų valdymo sistema, turi būti skiriama pakankamai išteklių rizikų valdymo procesui, tinkamai užtikrinti valstybės nacionalinio saugumo interesai. Investicijų planavimas ir vykdymas turi būti pagrįstas įvertinus su tuo susijusias rizikas. Įmonė turi užtikrinti, kad būtų viešai skelbiama visa informacija, nurodyta Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairėse.

Įmonė, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymo nuostatomis ir kitais duomenų pateikimą pakartotinai naudoti reglamentuojančiais teisės aktais, turi užtikrinti, kad atvertini duomenys būtų inventorizuoti, atverti ir pateikti į Lietuvos atvirų duomenų portalą.

Lyderystė ir bendradarbiavimas. Susisiekimo ministerija tikisi, jog Įmonė, investuodama į naujas technologijas ir modernius darbo metodus, taps savo oro uostų kategorijos viena iš lyderių Europoje. Įmonė turi glaudžiai bendradarbiauti su valstybės įmone „Oro navigacija“, siekti bendros strategijos ir suderintų sprendimų įgyvenant valstybės nustatytus tikslus ir keliamus lūkesčius, mažinant oro erdvės naudotojų kaštus skrydžiams virš Lietuvos / į Lietuvą, didinant oro uostų patrauklumą, mažinant bendrą Lietuvos oro uostų ir valstybės įmonės „Oro navigacija“

paslaugų kainą oro vežėjams, oro navigacijos paslaugų teikimo efektyvumo didinimo mažinant triukšmo poveikį, emisijas.

Siekiant valstybės nustatytų tikslų ir keliamų lūkesčių įgyvendinimo turi būti glaudžiai bendradarbiaujama su oro uostų naudotojais, jiems atstovaujančiomis asociacijomis, valstybės institucijomis, savivaldybėmis, valstybės valdomomis įmonėmis ir kitomis suinteresuotomis šalimis.

Juridinės formos keitimas. Siekiant didinti veiklos efektyvumą ir įgyvendinant Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (toliau – EBPO) rekomendacijas, Įmonė numatyta pertvarkyti į akcinę bendrovę ne vėliau kaip iki 2022 metų pabaigos. Atitinkamai Įmonė turi planuoti savo veiklą ir priimti visus sprendimus bei atlikti reikalingus veiksmus sklandžiam persitvarkymui į akcinės bendrovės teisinę formą. Įmonė po pertvarkymo į akcinę bendrovę turi ieškoti ir vertinti papildomo kapitalo pritraukimo galimybes, įskaitant ir obligacijų emisijos vietinėje rinkoje neprofesionaliems investuotojams galimybes.

Geroji valdysena. Įmonė, atsižvelgdama į VšĮ Valdymo koordinavimo centro (toliau – VKC) teikiamas rekomendacijas valdysenai gerinti, turi užtikrinti geriausią praktiką atitinkantį valdymą ir siekti, kad valstybės valdomų įmonių gerosios valdysenos indekso vertinimo metinėse ataskaitose Įmonė būtų vertinama ne žemesniu kaip A įvertinimu. Įmonė turi optimizuoti visuose oro uostuose reikalingų paslaugų teikimą ir jų vidaus procesų valdymą, siekti sinergijos bendrai koordinuojant visų oro uostų veiklą, didinti veiklų efektyvumą. Taip pat Įmonė privalo vadovautis EBPO rekomendacijomis. Įmonė savo veikla turėtų saugoti ir gerinti reputaciją, atlikti reputacijos pokyčių tyrimus, taip pat efektyviai naudoti išorinę bei vidinę komunikaciją.

Įmonė turi užtikrinti, kad specializuoti nefinansiniai veiklos rodikliai, kurie kasmet derinami su VKC, būtų pasiekti.

IV. Finansiniai lūkesčiai

Įmonės ilgalaikis pelningumas turi atitikti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytą.

Įmonė turi užtikrinti, kad kapitalo struktūros rodiklis atitiktų Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytą.

Pelno įmoka turi būti mokama ne mažesnė nei pagal Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatyme nustatytą pelno įmokos skyrimo formulę, kurioje jos dydis yra susietas su nuosavo kapitalo gražos rodikliu (ROE).

Įmonė turi užtikrinti, kad specializuoti finansiniai veiklos rodikliai, kurie kasmet derinami su VKC, būtų pasiekti.

V. Bendri lūkesčiai dėl veiklos principų

Įmonės galutiniai savininkai yra mokesčių mokėtojai, tad Įmonės valdymo organai privalo dėti visas pastangas, jog Įmonė ir jos turtas būtų valdomi skaidriai, efektyviai, o paslaugos teikiamos atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos gyventojų ir ūkio subjektų lūkesčius ir poreikius.

Įmonės valdymo organai tiesiogiai atsako už Įmonei keliamų lūkesčių ir tikslų įgyvendinimą.

Įmonės valdybos pirmininkas ir vadovas turėtų kasmet pristatyti Susisiekimo ministerijos vadovybei atnaujintą strateginį veiklos planą, metinius biudžetus ir praėjusių metų rezultatus, metines valdybos įsivertinimo išvadas.

Įmonės valdyba turėtų veikti nepriklausomai, tačiau Įmonė ir (ar) valdyba turi iš anksto informuoti Susisiekimo ministeriją apie esminius Įmonės sprendimus ir vykdyti Įmonės įstatų ir Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įmonių įstatymu priskirtas funkcijas. Esminiais sprendimais laikomi valdybos priimami sprendimai apie:

- potencialius valdybos narių interesų konfliktus;
- potencialius teisinius ginčus;

- galimus Įmonės darbuotojų ar susijusių šalių sukčiavimus;
- esminius Įmonės veiklos pokyčius;
- Įmonės struktūros pokyčius, didesnio masto darbuotojų kaitą;
- didelius įsigijimus ar pardavimus;
- inicijuojamus naujus didesnės apimties investicinius projektus;
- galimą žalą visuomenei, gamtai, ekonomikai ar valstybės saugumui;
- spaudos pranešimus, kurie gali reikalauti Susisiekimo ministerijos atstovų komentarų;
- bet kokio masto korupciją ar politinę intervenciją;
- potencialias grėsmes nacionaliniam saugumui;
- kitas esmines rizikas, keliančias grėsmę Įmonės veiklos tęstinumui, nacionaliniam saugumui, reputacijai.

Įmonės valdyba turėtų vadovautis protingumo principu ir informuoti ir apie kitus potencialiai su savininko interesais susijusius svarbius sprendimus.
